

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงประเมินหอพักศึกษิตนิเวศน์ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ต้องการประเมินหอพักศึกษิตนิเวศน์ ตามวัตถุประสงค์ และนโยบายในการจัดตั้ง หอพัก โดยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน การบริการ สวัสดิการ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพักนั้น ที่เอื้ออำนวยให้ผลิตเกิดการพัฒนาทางวิชาการ สร้างบรรยากาศทางการศึกษา และให้ผลิตได้มีการพัฒนาทางด้านสังคมการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนมีสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในหอพักศึกษิตนิเวศน์ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม การใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงเป็นวิธีการศึกษาที่เหมาะสมที่สุด เพราะจะเป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะและความหมายของปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง ดังนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เป็นหลัก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นวิธีการค้นหาความจริง โดยไม่ดึงเอาเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ออกจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงของสังคม พยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์กับสภาพแวดล้อม หรือระบบทั้งหมด เพื่อให้เกิดความเข้าใจถ่องแท้จากการเห็นภาพรวมหลายมิติ
2. ในการหาความจริงนั้นใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วม และการจดบันทึกหาสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้เวลานาน ระหว่างที่เฝ้าสังเกต สอบถามและจดบันทึกนั้น ผู้วิจัยจะเลือกเหตุการณ์ที่สำคัญ หรือประเด็นที่สนใจขึ้นมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทั้งหมด แล้วตีความหมาย
3. การวิจัยนี้ ให้ความสำคัญแก่ข้อมูลประเภทอัตชีวประวัติ โลกทัศน์ความรู้สึกนึกคิด ความคาดหวัง ฯลฯ มาประมวลเข้าด้วยกัน เน้นการตีความหมาย ในฐานะเป็น

เกณฑ์กำหนดแนวทางพฤติกรรมของบุคคล

4. เนื่องจากการวิจัยนี้ ศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์หนึ่งๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของสังคม ทำให้มีตัวแปรจำนวนมากในการวิจัย นอกจากนั้นผู้วิจัยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูล (Key informant) ด้วยตนเอง ไม่ผ่านสื่อกลางใด ๆ จึงต้องทำกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก และทำการศึกษาย่างต่อเนื่อง

5. สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ที่เกี่ยวข้องไปถึงข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล กับสภาพแวดล้อมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ เพื่อตีความหมายของข้อมูล (ชนะ กองไตรย์, 2537)

นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) โดยประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับประชากรตัวอย่าง แล้วยังเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารต่าง ๆ ประกาศ บันทึก ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องถือว่าผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญที่สุด (สุภางค์ จันทวานิช, 2533) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การเลือกกรณีศึกษา
2. การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม
3. ข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอข้อมูล

การเลือกกรณีศึกษา

1. เลือกชุมชนที่จะศึกษา ผู้วิจัยเลือกหอพักศึกษิตนิเวศน์เนื่องจากผู้วิจัยได้พักอาศัยอยู่ในหอพักนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพโดยทั่วไปของหอพัก ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตของนิสิตในหอพัก ปัญหาและความเป็นไปต่าง ๆ ในหอพัก ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์ในการตีความหมายของข้อมูล ที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์อย่างถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง

2. การเลือกบุคคล หรือตัวอย่างในการศึกษา ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อยคือ

2.1 กลุ่มผู้บริหาร คือ คณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการบริหาร ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับหอพักศึกษิตนิเวศน์ ในช่วงปี พ.ศ. 2532 ถึงปี พ.ศ. 2537 จำนวน 6 คน โดยใช้ในการสัมภาษณ์จากผู้บริหารที่มีเวลาและเต็มใจให้สัมภาษณ์

2.2 นิสิตหอพัก คือนิสิตในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักศึกษิตนิเวศน์ ระหว่างปี พ.ศ. 2532 ถึงปี พ.ศ. 2537 โดยลำดับแรกใช้การเลือกตัวอย่างแบบหลายกลุ่ม (Dimensional Sampling) แยกกลุ่มตามระยะเวลา ที่พักอาศัยในหอพักศึกษิตนิเวศน์ ระดับการศึกษา และเพศ ดังนี้

พักอาศัยอยู่น้อยกว่า 1 ปี ในระดับปริญญาบัณฑิต เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน และระดับบัณฑิตศึกษาเป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน

พักอาศัยอยู่ในระหว่าง 1 - 2 ปี ในระดับปริญญาบัณฑิต เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน และระดับบัณฑิตศึกษา เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน

พักอาศัยอยู่ 2 ปีขึ้นไป - 3 ปี ในระดับปริญญาศึกษา เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน และระดับบัณฑิตศึกษา เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน

พักอาศัยอยู่ 3 ปีขึ้นไป - 4 ปี ในระดับปริญญาบัณฑิต เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน และระดับบัณฑิตศึกษา เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน

ในแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก นิสิตในหอพักศึกษิตนิเวศน์ซึ่งเป็นชาวต่างชาติ 4 คน และนิสิตที่เคยเป็นกรรมการนิสิต หอพักศึกษิตนิเวศน์ จำนวน 4 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา 24 คน

การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

ในการเตรียมตัวทำงานภาคสนามนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกรอบการสังเกต และแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ในลักษณะกว้าง ๆ
2. เริ่มสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (Good Rapport) เนื่องจากผู้วิจัยได้พักอาศัยอยู่ในหอพักศึกษิตนิเวศน์ ก่อนที่จะเริ่มทำงานวิจัยนี้ (ผู้วิจัยเข้าพักอาศัยตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2536) ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ทั้งยังไม่มีปัญหาในเรื่องการปรับตัวในสนามเนื่องจากเป็นสมาชิกของสังคมนี้อยู่แล้ว
3. ทำตารางรายชื่อกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งหมายเลขห้องพัก ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้ เพื่อความสะดวกในการติดต่อนัดสัมภาษณ์บุคคล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ตารางการสุ่มตัวอย่าง ในภาคผนวก ก)
4. ทำตารางการใช้เวลาในภาคสนามโดยกำหนดให้มีการปฏิบัติงานในภาคสนามติดต่อกันเป็นระยะเวลา 11 เดือนโดยเริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2537 ถึงเดือน มิถุนายน 2538 (ตารางในภาคผนวก ก)
5. เตรียมการสัมภาษณ์ และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก แฟ้มรวบรวมข้อมูล เครื่องบันทึกเสียง
6. เตรียมทำแผนที่ ลักษณะทางกายภาพของหอพักศึกษิตนิเวศน์

ข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการข้อมูล โดยแยกตามกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร

1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติ ความเป็นมา และการจัดตั้งหอพัก

1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหอพัก

1.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหอพัก

1.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ และการจัดสวัสดิการต่างๆในหอพัก

1.5 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เสริมสร้าง

บรรยากาศ และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ เช่น ระเบียบ รายงานการประชุม

2. กลุ่มนิสิต (ผู้ใช้บริการ)

2.1 ข้อมูลส่วนตัวนิสิต เช่น ระดับการศึกษา คณะ สาขาวิชา เพศ อาชีพ สถานที่ทำงาน

2.2 ข้อมูลระดับลึก คือ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การดำเนินงาน การบริการและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เสริมสร้างบรรยากาศและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการพักอาศัย การได้ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของนิสิต ที่แสดงออกมาได้ดียิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือดังนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมของนิสิตเกี่ยวกับ การจัดหอพักศึกษาต้นเวศน์ผู้วิจัยใช้

กรอบการสังเกต และการบันทึกผลการสังเกตของ ลอฟแลนด์ (Lofland, 1971 อ้างถึงใน สุกงาค์ จันทวานิช, 2530) กรอบการสังเกตและการบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนิสิตที่เกี่ยวกับการจัดหอพักศึกษิตินิเวศน์ มีลักษณะ ดังนี้

กรอบการสังเกตและการบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรม

ของนิสิตที่เกี่ยวกับการจัดหอพักศึกษิตินิเวศน์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลาที่สังเกต.....

ผู้ถูกสังเกต.....

สถานที่ที่ถูกสังเกต.....

กรอบการสังเกต	บันทึกผลการสังเกต
1. การกระทำและกิจกรรม <u>ตีความวิเคราะห์</u>	
2. แบบแผนการกระทำ <u>ตีความวิเคราะห์</u>	
3. ความหมาย <u>ตีความวิเคราะห์</u>	
4. ความสัมพันธ์ <u>ตีความวิเคราะห์</u>	
5. การมีส่วนร่วม <u>ตีความวิเคราะห์</u>	

ในการสังเกตพฤติกรรมของนิสิต เกี่ยวกับการจัดหอพักศึกษาชีวิตนิเวศน์ผู้วิจัยสังเกต ในด้านการกระทำและกิจกรรม ด้านความหมาย ด้านความสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ในแต่ละด้านมีลักษณะดังนี้

1.1 การกระทำ (Acts) คือ พฤติกรรมของนิสิตในการใช้ชีวิตประจำวัน การปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการสนทนา การพักผ่อน การศึกษาค้นคว้า การใช้เวลาในแต่ละวัน

1.2 แบบแผนการกระทำ (Activities) คือ การกระทำหรือพฤติกรรม ที่เป็น กระบวนการ มีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่องจนเป็นแบบแผน เช่น การประกอบกิจกรรมต่างๆ ของนิสิตที่พักอาศัยในหอพัก ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นกระบวนการ มีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่อง การสังเกตเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมเหล่านี้ จะชี้ให้เห็นถึงสถานภาพ บทบาท และหน้าที่ของนิสิตในหอพัก

1.3 ความหมาย (Meanings) คือ การที่นิสิตให้ความหมายแก่การกระทำและ กิจกรรมในข้อ 1.1 จากที่นิสิตมองตัวเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเชื่อ ทศนคติ โลกทัศน์ ของสภาพของการจัดหอพักศึกษาชีวิตนิเวศน์

1.4 ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ การเกี่ยวข้องกับระหว่างนิสิตกับผู้บริหารหอพัก นิสิตกับผู้จัดการหอพัก นิสิตกับบอนุสาสก์และผู้ช่วยอนุสาสก์หอพัก และระหว่าง นิสิตกับนิสิต นอกจากนี้ยังรวมถึง ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์กับการดำเนินการ และการปฏิบัติ รูปแบบการจัดหอพักกับการดำเนินชีวิตของนิสิตในหอพัก ซึ่งความเกี่ยวข้อง เหล่านี้อาจจะอยู่ในรูปของการเข้ากันได้ หรือความขัดแย้งกัน การพิจารณาความสัมพันธ์ดู ได้จากสถานและบทบาท ที่ผู้กระทำฝ่ายต่างๆมีอยู่ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตด้วยกันใน หอพัก นิสิตอาจจะแบ่งกันเป็นกลุ่มย่อยๆ ไม่ค่อยจะรู้จักสนิทสนมกัน มีความเป็นอยู่ในลักษณะ ตัวใครตัวมัน แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตด้วยกันไม่ดี ไม่พัฒนาทางด้านสังคมการใช้ ชีวิตอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง หอพักศึกษาชีวิตนิเวศน์

1.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การพิจารณาบทบาท

ของแต่ละฝ่ายในหอพักศึกษิตินิเวศน์ ว่าใครบ้างมีส่วนร่วมในเหตุการณ์และใครบ้างไม่มีส่วนร่วม เช่นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพักศึกษิตินิเวศน์ ใครบ้างที่มาร่วมในกิจกรรมนั้น บุคคลเหล่านั้นให้ความสำคัญของกิจกรรมนั้น ๆ อย่างไร การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในกิจกรรม จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหอพักศึกษิตินิเวศน์ได้เป็นอย่างดี

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เน้นการสัมภาษณ์ที่พยายามศึกษาความจริงจากผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มากที่สุด กระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงปฏิกิริยาโดยทันที เพื่อให้ได้ข้อมูล (Key informant) ในแต่ละกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหอพักศึกษิตินิเวศน์ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารหอพักฯ กลุ่มผู้ดำเนินการและดูแลนิสิตในหอพักฯ และกลุ่มนิสิตที่พักอาศัยในหอพักฯ โดยแนวคำถาม ได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เป็นจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งหอพักฯ การสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหอพักฯ และผู้วิจัยได้นำแนวคำถามนี้ไปให้ ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ซึ่งเป็นกรรมการท่านหนึ่งของคณะกรรมการนโยบายของหอพักศึกษิตินิเวศน์ ตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริง แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีดังนี้

2.1 แนวคำถามที่ใช้ถามผู้บริหาร

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบายในการจัดหอพักฯ แนวคิดในการพัฒนา ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งหอพักศึกษิตินิเวศน์
- 2) นโยบายในการจัดหอพักศึกษิตินิเวศน์ เป็นอย่างไร
- 3) การดำเนินงานของหอพักศึกษิตินิเวศน์ เป็นอย่างไร มีระบบการบริหารงานอย่างไร มีความเหมาะสม ควรพัฒนาหรือไม่
- 4) จากนโยบายดังกล่าว ได้กำหนดวัตถุประสงค์อย่างไรบ้าง
- 5) แนวโน้มที่จะให้นิสิตเข้าพักในหอพักฯ จะมีเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 6) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในเรื่องการพัฒนาหอพักศึกษิตินิเวศน์
- 7) แนวทางในการพัฒนาหอพักฯนั้น ควรพัฒนาในองค์ประกอบใดบ้าง และ

ควรพัฒนาอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานิสิต ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

- 8) ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ การบริการและเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของนิสิตภายในหอพักฯ เป็นอย่างไร ควรจะมีการพัฒนาอย่างไรหรือมีแนวคิดอย่างไร
- 9) จากการดำเนินงานของหอพักฯ ที่ผ่านมา ท่านมีความคิดเห็นว่าการได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหอพักฯ หรือไม่ อย่างไร

2.2 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 1) หอพักศึกษาตึกนิเวศน์เริ่มเปิดให้บริการเมื่อใด
- 2) หอพักฯมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใคร (นิสิตในระดับใด) มีสิทธิ์ในการสมัคร มีการกำหนดสัดส่วนหรือไม่ อย่างไร
- 3) มีนโยบายในการคัดเลือกผู้สมัครอย่างไร
- 4) หอพักฯยึดระเบียบใดในการบริหารงาน
- 5) มีการจัดแบ่งหน้าที่และสายงานบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารหอพักฯ อย่างไร และปัจจุบันมีใครเป็นผู้ทำหน้าที่บ้าง
- 6) เคยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหอพักฯ หรือไม่
- 7) ในส่วนของการจัดหอพักฯ นั้น ทางมหาวิทยาลัยมีงบประมาณสนับสนุนในแต่ละปีหรือไม่ อย่างไร
- 8) ใครเป็นผู้กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการพักอาศัยของนิสิต
- 9) ผลการดำเนินงานของหอพักฯ ตั้งแต่เริ่มเปิดให้บริการจนถึงปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของท่าน บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- 10) ในปีที่ผ่านมามหาวิทยาลัย ต้องขอสนับสนุนงบประมาณจากทางมหาวิทยาลัยหรือไม่ ถ้ามีในด้านใดบ้าง
- 11) ตามวัตถุประสงค์ หอพักฯ ต้องมีการปรับปรุงอาคารครั้งใหญ่ภายใน

5 ปี และคืนทุน ภายใน 20 ปี ตามความคิดเห็นของท่าน หอพักฯ จะสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์นี้ หรือไม่

12) ใครเป็นผู้ตั้งชื่อหอพักว่า "สถิตนิเวศน์" และมีความหมายอย่างไร

2.3 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ อนุสาส์ก และผู้ช่วยอนุสาส์กหอพักฯ

- 1) หอพักฯมีรูปแบบโครงสร้างในการบริหารงานอย่างไร
- 2) หน้าที่ในความรับผิดชอบของท่านต่อหอพักฯมีอะไรบ้างตามความคิดเห็นของท่าน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 3) การจัดกิจกรรมในหอพักฯ ประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง ใครเป็นผู้ดำเนินการ แต่ละกิจกรรมมีวัตถุประสงค์อย่างไร หอพักฯ ควรเน้นกิจกรรมในด้านใดบ้าง เพราะอะไร การจัดกิจกรรมในหอพักฯ เพียงพอหรือไม่ ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร มีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างหอพักกับชุมชนโดยรอบหรือไม่ เพราะอะไร
- 4) แนวทางในการพัฒนาหอพักฯ ควรเพิ่มในด้านใดบ้าง และควรจะพัฒนาอย่างไรจึงจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหอพักฯ
- 5) ตามความคิดเห็นของท่าน บรรยากาศของหอพักฯ และการจัดกิจกรรมของนิสิตเหมาะสมที่จะพัฒนานิสิตในด้าน สติปัญญา ความรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคม สันทนาการ คุณธรรม และส่งเสริมความร่วมมือกัน รวมทั้งความมีระเบียบวินัยหรือไม่ อย่างไร
- 6) นิสิตที่พักอาศัยรับทราบ เข้าใจ และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของหอพักฯ หรือไม่ อย่างไร
- 7) การจัดนิสิตเข้าพักอาศัยนั้น มีการดำเนินการอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 8) ตามความคิดเห็นของท่านนิสิตในหอพักฯมีลักษณะอย่างไร
- 9) ตามความคิดเห็นของท่าน นิสิตในหอพักฯ มีการพัฒนาในด้านความรู้ ความเป็นผู้นำ ความมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม มีความสามัคคีร่วมมือกัน

ซึ่งเป็นลักษณะที่เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียน หรือไม่ อย่างไร

- 10) ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตในหอพักฯ เป็นอย่างไร
- 11) นิสิตประสบปัญหาเกี่ยวกับการพักอาศัยในหอพักฯ อย่างไรบ้าง นิสิตมาขอคำปรึกษาจากท่านในด้านใดบ้าง ส่วนมากเป็นเรื่องใด ลักษณะปัญหาของนิสิตในอดีตกับปัจจุบัน เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 12) ความร่วมมือของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
- 13) ในอนาคต มีแนวทางที่จะปรับปรุงหอพักฯ อย่างไรบ้าง
- 14) ความสัมพันธ์ระหว่างท่าน และนิสิตเป็นอย่างไร รู้จักคุ้นเคยกับนิสิตทุกคนหรือไม่ ท่านมีเวลาให้กับนิสิตในหอพักฯ อย่างไรเพียงพอหรือไม่

2.4 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้จัดการหอพักฯ

- 1) นโยบายในการจัดหอพักฯ เป็นอย่างไร
- 2) จากนโยบายดังกล่าว ได้กำหนดวัตถุประสงค์อย่างไรบ้าง
- 3) จากนโยบายดังกล่าวนี้ ได้ดำเนินการตอบสนองนโยบายเพียงใด
- 4) หอพักฯ มีรูปแบบโครงสร้างในการบริหารงานอย่างไร มีความคล่องตัวในการบริหารหรือไม่
- 5) บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าใด มีหน้ารับผิดชอบอย่างไร คนกับปริมาณงานมีความเหมาะสมกันหรือไม่ อย่างไร
- 6) ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีอะไรบ้างและลักษณะงานนั้นมีความคล่องตัวสามารถดำเนินการได้โดยไม่ติดขัด (มีความเป็นอิสระ) หรือไม่ อย่างไร
- 7) ในหอพักฯ มีการบริการ สวัสดิการอะไรบ้าง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียงใด และท่านคิดว่าเพียงพอหรือไม่ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มเติมปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร
- 8) การดำเนินงานในการจัดบริการ สวัสดิการในหอพักมีการดำเนินงานอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ ถ้ามีท่านมีแนวทางในการแก้ไข

ปัญหานั้นอย่างไร

- 9) แนวทางในการพัฒนาหอพักฯ ควรพัฒนาในด้านใดบ้าง และควรพัฒนาอย่างไร ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหอพักฯ
- 10) กิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นในหอพักฯ มีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสม ท่านเห็นว่าควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร
- 11) ใครเป็นผู้กำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ในหอพักฯ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
- 12) ตามความคิดเห็นของท่าน เห็นว่านิสิตในหอพักฯ มีลักษณะอย่างไรในด้าน ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตในหอพักฯ
- 13) หอพักฯ ใช้ระเบียบใดในการบริหารงาน
- 14) จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา มีอุปสรรคและข้อขัดข้องหรือไม่อย่างไร ในการที่จะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัยในการจัดตั้งหอพักฯ
- 15) มีการกำหนดสัดส่วนของผู้เข้าพักอาศัยในหอพักฯหรือไม่ อย่างไร และในแต่ละปีเป็นอย่างไร
- 16) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า หอพักเป็นแหล่งที่พัฒนานิสิตในด้าน ต่าง ๆ เช่น ความเป็นผู้นำ ความมีระเบียบวินัย ด้านศีลธรรม จรรยา ด้านวิชาการตลอดจนลักษณะที่ไม่สามารถพัฒนาได้จากการเรียนภายในห้องเรียน
- 17) มีการจัดนิสิตเข้าพักอาศัยในหอพักฯ อย่างไร ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสม สุทธิธรรมหรือไม่
- 18) ตามความคิดเห็นของท่าน เห็นว่าหอพักศึกษิตินิเวศน์ มีบรรยากาศของการเป็น "หอพักเชิงวิชาการ" มากน้อยเพียงใด อย่างไร
- 19) ตามความคิดเห็นของท่าน มหาวิทยาลัยควรจะมีการจัดตั้งหอพักในลักษณะอื่นอีกหรือไม่ เพราะอะไร

- 20) มีการใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆของอาคารสถานที่ ได้เต็มที่ หรือไม่
- 21) การบริการและสวัสดิการในด้านความปลอดภัย ความสะอาด น้ำดื่ม ยาสามัญประจำบ้าน การติดต่อสื่อสาร บริการซักผ้า ฯลฯ ที่หอพัก จัดนั้น สมองความต้องการด้านร่างกาย และจิตใจของนิสิตในหอพัก หรือไม่ อย่างไร

2.5 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นิสิตในหอพักฯ

- 1) สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ (ระดับการศึกษา คณะ ชั้นปี เพศ ภูมิลำเนา สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในหอพัก)
- 2) ท่านทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหอพักฯ นี้หรือไม่ ถ้าทราบทราบ ได้อย่างไร และมีความคิดเห็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าหอพักฯ มีลักษณะอย่างไร (เช่น เป็นที่พักอาศัยที่ สะดวกในการศึกษา เป็นที่ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เป็นที่ชุมนุมสังสรรค์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนฝูง หรือเป็นแหล่งพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น สังคม สติปัญญา ความมีระเบียบวินัยในตนเอง คุณธรรม จริยธรรม)
- 4) การอยู่ในหอพักฯ ท่านคิดว่าประสบปัญหาด้านใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
- 5) การเลือกนิสิตเข้าพักอาศัยในหอพักฯ เหมาะสมและยุติธรรม หรือไม่ อย่างไร
- 6) ท่านทราบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของหอพักฯ หรือไม่ และมีความคิดเห็นอย่างไร
- 7) ตามความคิดเห็นของท่าน นิสิตควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบต่างๆ ภายในหอพักฯ หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 8) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อการดำเนินงานในด้านการบริการ และสวัสดิการ ที่หอพักจัดให้
- 9) ท่านรู้จักอนุสาวรีย์ ผู้ช่วยอนุสาวรีย์หอพักฯ หรือไม่

- 10) ท่านเคยขอคำปรึกษาปัญหาในด้านต่าง ๆ จากอาสาสมัคร หรือ ผู้ช่วยอาสาสมัคร หรือไม่ ถ้าเคยปรึกษาในเรื่องใด
- 11) ท่านคิดว่าอาสาสมัคร และผู้ช่วยอาสาสมัครเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 12) จำนวนของนิสิตที่พักอาศัยในแต่ละห้อง เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 13) ค่าบำรุงหอพัก (ค่าเช่าแต่ละเดือน) เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 14) หอพักมีการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลาหรือไม่ อย่างไร
- 15) ท่านต้องการให้หอพักจัดบริการ หรือสวัสดิการในด้านใด เพิ่มเติมบ้างหรือปรับปรุงในด้านใด เพราะเหตุใด
- 16) ท่านได้รับความสะดวกเกี่ยวกับ การบริการทางด้านสื่อสาร เช่น โทรศัพท จดหมาย หมายดี โทรเลข ฯลฯ หรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าไม่ ต้องการให้ปรับปรุงอย่างไร
- 17) การอำนวยความสะดวกเมื่อบุคคลภายนอกมาพบท่านเป็นอย่างไร ถ้าไม่ได้รับความสะดวก คิดว่าควรจะปรับปรุงอย่างไร
- 18) ในเวลากลางคืน แสงสว่างรอบ ๆ หอพัก มีเพียงพอหรือไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร
- 19) การเดินทางจากหอพักไปยังมหาวิทยาลัยมีความสะดวกปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร
- 20) ห้องน้ำภายในหอพักในแต่ละชั้น มีเพียงพอและใช้การได้ดีหรือไม่ ถ้าไม่ ควรจะปรับปรุงอย่างไร
- 21) บริการนำใช้ภายในหอพักสะดวก สะอาดและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- 22) น้ำดื่มในหอพัก สะอาดและเพียงพอหรือไม่
- 23) สถานที่นั่งทำงานและอ่านหนังสือภายในหอพัก เหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- 24) เครื่องอำนวยความสะดวกในห้องพัก เช่น โต๊ะเขียนหนังสือ เก้าอี้ ตู้

- เสื้อผ้า เครื่องนอน และแสงสว่างของไฟฟ้า มีความเหมาะสมหรือไม่
- 25) มีอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องสันตนาการ พักผ่อนหย่อนใจ เช่น โทรทัศน์ VDO เพียงพอหรือไม่
- 26) นิสิตได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ เพียงพอหรือไม่
- 27) ท่านต้องการให้มีการจัดบริการนอกเหนือจากที่หอพักจัดให้หรือไม่ อย่างไรบ้าง
- 28) ท่านมีการดูแลสุขภาพอย่างไร และเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยทางหอพักมีการจัดยาสามัญประจำบ้านไว้ให้หรือไม่ และเพียงพอเหมาะสมหรือไม่
- 29) เมื่ออยู่ในหอพัก ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยหรือไม่
- 30) ผู้ช่วยอนุสาวาสกให้ความอบอุ่น และเป็นกันเองกับนิสิต หรือไม่
- 31) ผู้ช่วยอนุสาวาสกให้เวลากับนิสิตภายในหอพักในการให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา แก้ไขปัญหาให้นิสิตได้ทั่วถึง เหมาะสมหรือไม่
- 32) ท่านคิดว่าหอพักมีการประชาสัมพันธ์ เหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร
- 33) หอพักได้มีการจัดปฐมนิเทศ ชี้แจง กฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติของนิสิต ที่ย้ายเข้ามาใหม่ได้เหมาะสม หรือไม่
- 34) หอพักมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางด้านกีฬา และการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ หรือไม่ อย่างไร
- 35) มีการจัดกิจกรรมบันเทิงภายในหอพัก หรือไม่ อย่างไร
- 36) หอพักมีการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง ถ้ามี กิจกรรมเหล่านั้น กิจกรรมใดบ้างที่เสริมสร้างการรับรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมในด้านระเบียบวินัย เสริมสร้างสามัคคี กิจกรรมเพื่อสังคม สันตนาการ และส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับนิสิตและท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กับกิจกรรม

เหล่านี้ เห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

- 37) ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 38) ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งหรือไม่ อย่างไร
- 39) ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมอื่นใด นอกเหนือจากที่ได้จัด หรือไม่ ถ้ามี เป็นกิจกรรมอะไร เพราะเหตุใด
- 40) ท่านเข้าใจการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการในส่วนของนิสิตหรือไม่ เพราะเหตุใด ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ อย่างไร
- 41) ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง มีการประเมินผลการดำเนินงานหรือไม่ และท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร
- 42) เมื่อมีเวลาว่าง ท่านใช้เวลาว่างของท่านอย่างไร
- 43) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ถ้าหอพักมีการจัดห้องสมุด หรือ ห้องอ่านหนังสือประจำหอพัก ซึ่งอาจจะมีหนังสืออ้างอิงที่จำเป็น วารสาร หรือ เครื่องคอมพิวเตอร์ไว้สำหรับให้บริการนิสิตในหอพัก
- 44) ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตในหอพักเป็นอย่างไร มีการช่วยเหลือกันในด้านวิชาการหรือไม่
- 45) ท่านมีความรู้สึกอย่างไร ต่ออนุสาวรีย์ ผู้ช่วยอนุสาวรีย์และผู้จัดการหอพัก
- 46) ท่านคิดว่าหอพักควรมีการปรับปรุงในด้านใดบ้าง อย่างไร

นอกจากการใช้เครื่องมือดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหอพักศึกษิตนิเวศน์ ได้แก่ บันทึกข้อความ เรื่อง โครงการพัฒนาหอพักนิสิตของมหาวิทยาลัย ขอบังคับหอพักศึกษิตนิเวศน์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วย การบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2533 ประกาศหอพักศึกษิตนิเวศน์ ว่าด้วย เงื่อนไขที่พักอาศัยจะต้องปฏิบัติปฏิทินกิจกรรมของหอพักศึกษิตนิเวศน์ ประกาศหอพักศึกษิตนิเวศน์ เรื่องการเลือกตั้งกรรมการนิสิตประจำปีการศึกษา 2538 สึกษิตสาร ฯลฯ

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในหอพักศึกษิตนิเวศน์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระยะเวลาประมาณ 11 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2537 ถึงเดือน มิถุนายน 2538 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 (เดือน สิงหาคม 2537) เป็นระยะที่ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อประสานงานกับผู้บริหารหอพักศึกษิตนิเวศน์ และได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งหอพักฯ จุดมุ่งหมายของหอพักฯ ร่างระเบียบต่าง ๆ ของหอพักฯ จำนวน ระดับการศึกษา เพศ ของนิสิตที่พักอาศัย

ระยะที่ 2 (ระหว่างเดือน กันยายน 2537 ถึงเดือน มิถุนายน 2538) เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไม่เปิดเผยสถานภาพที่แท้จริง (Covert Role) ด้วยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม และใช้การสนทนาคู่คุยกับนิสิตทั่ว ๆ ไป ที่พักอาศัยในหอพักฯ โดยการเดินไปสนทนาคู่คุย ที่ห้องพักของผู้นั้น บริเวณที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ ชั้นล่าง ที่นั่งพักผ่อนของแต่ละชั้นและบริเวณรอบ ๆ หอพัก เกี่ยวกับเรื่องการเรียน การทำวิทยานิพนธ์ การใช้เวลาว่าง รวมถึงการดำเนินชีวิตโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งในช่วงนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเงี่ยหูฟัง (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2537) ร่วมกับการสังเกตด้วย แล้วบันทึกผลการสังเกตที่ได้ตามแบบฟอร์มการสังเกตพฤติกรรมของ Lofland

ระยะที่ 3 (ระหว่างเดือน ธันวาคม 2537 ถึงเดือน มิถุนายน 2538) ผู้วิจัยได้ทำตารางนัดหมายผู้ให้ข้อมูลแต่ละบุคคล และได้ติดต่อนัดหมาย วัน เวลาสถานที่ ในการสัมภาษณ์ โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ที่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำถามเหล่านี้จะยึดหยุ่นตามสถานการณ์ สำหรับนิสิตที่พักอาศัยในหอพัก ผู้วิจัยพยายามซักถาม พูดคุย ให้ผู้ตอบได้ตอบคำถาม ตามความรู้สึกริเริ่มคิดจริงของผู้ให้ข้อมูลให้มากที่สุด ประกอบกับผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะนิสัย พฤติกรรม ความคิดของผู้ให้ข้อมูลนั้น ๆ ประกอบ และผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนิสิตที่พักอาศัยอยู่ด้วย ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลด้วยการจดอย่างย่อลงในสมุดบันทึกที่เตรียมไว้ ประกอบการบันทึกเสียง ส่วนการสัมภาษณ์

ผู้บริหารนั้น หลังจากได้นัดหมาย วัน เวลา สถานที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการขอบันทึกเสียง และเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ หลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทบทวน และจัดบันทึกให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทบทวนความถูกต้อง และครบถ้วน

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) (สูกางค์ จันทวานิช, 2537) คือ การได้ข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่าย หรือหลาย ๆ วิธีในการรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) คือ การสอบแหล่งของข้อมูลจาก แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 แหล่งเวลา ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกต และการสัมภาษณ์บุคคลเดียวกัน ในเวลาต่างกัน เช่น ในช่วงเช้า เย็น และเวลากลางคืน

1.2 แหล่งสถานที่ ใช้การสังเกต และสัมภาษณ์ ในที่ที่ต่างกัน เช่น ในห้องพัก บริเวณลานซักผ้า ห้องนั่งเล่น ที่อ่านหนังสือชั้นล่าง เป็นต้น

1.3 แหล่งบุคคล ใช้การซักถามบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดหรือรู้จักสนิทสนมกับผู้ให้ข้อมูล เช่น เพื่อนของผู้ให้ข้อมูล ผู้ฝึกอาศัยอยู่ในห้องเดียวกับผู้ให้ข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้การสังเกต คู่กับการซักถามและศึกษาเอกสารประกอบ

ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของข้อมูล (Validity) นั้น ผู้วิจัยใช้การสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างจนรู้จัก ค้นเคยสนิทสนมเป็นอย่างดีทั้งนี้เนื่องมาจาก

การที่ ผู้วิจัยได้พักอาศัยอยู่ในหอพักศึกษิตินิเวศน์ มาก่อนหน้าที่จะเริ่มทำการวิจัย จึงเอื้ออำนวยประโยชน์ในสร้างความสัมพันธ์ รู้จัก ค้นเคย ได้เป็นอย่างดี พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกจึงมีความเป็นธรรมชาติ ซึ่งแสดงถึงความตรงตามสภาพการณ์ (Phenomenological Validity) ทั้งยังตรงตามสภาพแวดล้อม (Ecological Validity) เพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้มีการสร้างสถานการณ์ขึ้นมา จึงเห็นได้ว่า ข้อมูลที่ได้มีความตรง (Validity) และมีความเชื่อถือได้เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสร้างเป็นข้อสรุปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติ ความเป็นมา การจัดตั้งหอพักการบริหารงาน การบริการ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จะนำมาสรุปรวบรวม แยกเป็นส่วน ๆ เพื่อนำมาเขียนในรูปการบรรยาย (Descriptive) เพื่อให้ทราบถึงสภาพการทั่วไป (Setting) ของหอพักศึกษิตินิเวศน์
2. ข้อมูลระดับลึก ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ความรู้สึกที่เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหอพักฯ การบริหารการดำเนินงาน การบริการ และสวัสดิการ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะนำมาประเมินตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหอพักศึกษิตินิเวศน์ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยการดำเนินการต่าง ๆ ของหอพักนั้น ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศ และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เสริมสร้างให้บัณฑิตมีคุณธรรม และจริยธรรมหรือไม่ ซึ่งข้อมูลระดับลึกนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ พูดคุย ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยตีความและทำความเข้าใจข้อมูล โดยใช้วิธีการอุปนัย (Analytic Induction) เป็นสำคัญ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจัดแยกข้อมูล เป็นด้าน ๆ ดังกล่าว ตีความหาข้อมูล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุป

การนำเสนอข้อมูล

การเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยเขียนรายงานตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ด้วยการบรรยาย โดยยึดวัตถุประสงค์ และนโยบายในการจัดตั้งหอพักศึกษิตินิเวศน์ เปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง (ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สังเกตและข้อมูลจากเอกสาร) ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์และนโยบายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น ด้านการบริหาร การดำเนินงาน การบริการและสวัสดิการ ด้านกิจกรรม นอกจากการเขียนรายงานตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังได้เขียนบรรยายสภาพทั่วไปของหอพักศึกษิตินิเวศน์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต และสภาพสังคมของหอพักฯ